

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาล ตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

BHUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING DRUG PREVENTION
AND PROBLEMS SOLVING AT THA WANG PHA SUBDISTRICT MUNICIPALITY,
THA WANG PHA DISTRICT, NAN PROVINCE

พงษ์พัฒน์ พุดหมื่น^{1*}, ธีรทัศน์ โรจน์กิจจกุล²

Pongphat Phutmuen¹, Theeratas Rojkitjakul²

*Corresponding Author, Email: singsula@gmail.com

Received April 28, 2026; Revised May 12, 2026; Accepted June 6, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. นำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา โดยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ จำนวน 372 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา ตามหลักสัมมปปธาน 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) รายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$) 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วน

¹ เทศบาลตำบลท่าวังผา จังหวัดน่าน

¹ Tha Wang Pha Subdistrict Municipality, Nan Province

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Nan Buddhist Campus

บุคคล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่แตกต่างกัน ทำให้ปฏิเสธสมมติฐาน และ 3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัมมปปธาน 4 มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้ประชาชนตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด และการฝึกสมาธิเพื่อให้มีสติรู้เท่าทันอารมณ์ต่อสิ่งชั่วร้ายที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และการสร้างเครือข่ายครอบครัว ชุมชน วัด เพื่อคอยให้กำลังใจและดูแลไม่ให้ผู้ที่เลิกยาเสพติดแล้วกลับไปเสพซ้ำอีก

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด; เทศบาลตำบลท่าวังผา

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the level of drug prevention and problem-solving efforts implemented by Tha Wang Pha Sub-district Municipality. 2. To compare opinions on drug prevention and problem-solving efforts of Tha Wang Pha Sub-District Municipality, classified by personal factors. and 3. To propose a Buddhist-integrated approach to promote drug prevention and problem-solving efforts of Tha Wang Pha Sub-District Municipality, conducted by the quantitative research method using 372 samples who were residents in the area. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative research collected data from 10 key informants and analyzed by descriptive interpretation.

The research findings revealed that: 1. The overall level of drug prevention and problem-solving efforts of Tha Wang Pha Sub-District Municipality was at a high level ($\bar{x}=4.38$). When considering each aspect, participation in receiving benefits was found to be at the highest level ($\bar{x}=4.52$). 2. A comparison of opinions on drug prevention and problem-solving efforts of Tha Wang Pha Sub-District Municipality, classified by personal factors, gender, age, education, occupation, and income- showed no significant differences. Therefore, research the hypotheses were rejected. 3. Regarding the Buddhist-integrated approach to promoting drug prevention and problem-solving efforts of Tha Wang Pha Subdistrict Municipality, it was found that the application of Sammappadhana 4 played an important role. This approach helped raise public awareness of the dangers of drugs and encouraged meditation

practice to develop mindfulness, enabling individuals to remain aware of and resist temptations related to drug use. Additionally, building networks among families, communities, and monasteries helped provide encouragement and support, preventing former drug users from relapsing.

Keywords: Buddhist Integration; Drug Prevention and Problems Solving; Tha Wang Pha Sub-District Municipality

บทนำ

ปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างกว้างขวางและรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศชาติ รัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจึงได้มีการกำหนดนโยบายเร่งด่วนเพื่อจะลดการแพร่ระบาดและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งใช้กลยุทธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดกับผู้ที่กระทำความผิดในการค้าและเสพยาเสพติด (บุรฉัตร จันทรแดง, 2560) สถานการณ์การแพร่ระบาดเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ในอดีตกลุ่มคนที่ใช้ยาเสพติดจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน แต่ปัจจุบันกลายเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนทำให้รัฐบาลต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน จึงกำหนดนโยบายสาธารณะด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ เพราะปัญหายาเสพติดถูกจัดอยู่ในปัญหาด้านความมั่นคงที่ต้องได้รับการแก้ไขในระดับสำคัญเร่งด่วน (ศศิวิมล คำเมือง, 2565)

ปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดเข้าไปในหมู่บ้านเป็นสิ่งที่ยากลำบากในการป้องกันปราบปรามถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันหลักในการปกครองท้องถิ่นที่สืบมาตั้งแต่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 (กาญจนา แก้วเทพ, 2540) ส่วนปัญหาสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดภายในประเทศขยายตัว คือ ยังคงมีผู้เสฟผู้ติดซึ่งเป็นตลาดรองรับยาเสพติดจำนวนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเยาวชนซึ่งมีจำนวนมากขึ้นและมีแนวโน้มอายุลดลง รวมทั้งผู้เสฟติดยาใหม่ที่เข้าสู่วงจรปัญหาในขณะที่ยังมีผู้เสฟติดยาบางส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มผู้ติดยารุนแรงเริ่มมีอาการทางจิตและประสาทก่อผลกระทบสร้างความเดือดร้อนต่อสังคมอย่างมาก (ประเสริฐ เมฆมณี, 2543)

การดำเนินงานป้องกันและควบคุมปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แม้จะมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องในหลายรูปแบบ แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากการดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง และขาดการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง

หน่วยงาน รวมถึงขาดการสนับสนุนอย่างเป็นระบบจากภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้นำชุมชนและประชาชน ทั้งด้านความรู้ ทักษะคิด และทักษะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สามารถประยุกต์ใช้หลักสัมปธาน 4 ในการดำเนินงาน ได้แก่ สังวรปธาน การป้องกัน ปหานปธาน การแก้ไข ภาวนาปธาน การพัฒนาอนุรักษนาปธาน การส่งเสริม (พระเฉลิม ธิรบุญโญ, 2565) ควบคู่กับแนวคิดการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงาน รับผลประโยชน์ และติดตามประเมินผลร่วมกัน (Cohen, J.M. & Uphoff, N.T., 1997) ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ใช้หลักสัมปธาน 4 ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดฯ ที่เกิดขึ้น ควบคู่กับแนวคิดการมีส่วนร่วมที่เน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน และทำความเข้าใจปัญหาและอุปสรรค รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดฯ เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืนในชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ตามหลักสัมปธาน 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ซึ่งมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการคัดเลือกประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัย

อาศัยวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นเกณฑ์หลัก โดยเน้นคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนสอดคล้องและสะท้อนความเป็นจริงมากที่สุด

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรในพื้นที่ของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำนวน 7 หมู่บ้าน อายุ 18 ปีขึ้นไป รวมจำนวน 5,119 คน (งานทะเบียนราษฎรอำเภอท่าวังผา, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 372 คน โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มผู้บริหารเทศบาลตำบลท่าวังผา จำนวน 2 คน กลุ่มข้าราชการเทศบาลตำบลท่าวังผา จำนวน 2 คน กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มผู้แทนประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าวังผา จำนวน 2 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักสัมมปปธาน 4 มาประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา และตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60-1.00 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ตามวิธีคอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.946

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและเป็นแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิด กำหนดคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้กำหนดไว้ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผล โดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยให้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าวังผาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับครบตามจำนวนที่กำหนด

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับพุทธบูรณาเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา จำนวน 10 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สถิติอนุมานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ใช้สถิติพรรณนาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ค่าเอฟ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) กรณี 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้งหนึ่งจึงสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ตามหลักสัมมนา 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ตามหลักสัมมนา 4

การปฏิบัติตามหลักสัมมนา 4	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสังวรปธาน คือ เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้นภายในจิตใจ (การระวัง)	4.19	0.50	มาก
2. ด้านปหานปธาน คือ เพียรพยายามที่ละบาป ละอกุศล (การละ เลิก)	4.51	0.40	มากที่สุด
3. ด้านภาวนาปธาน คือ เพียรพยายามที่จะกระทำให้กุศลเกิด (การกระทำ)	4.40	0.47	มาก
4. ด้านอนุรักษนาปธาน คือ เพียรพยายามรักษากุศล (การรักษา)	4.40	0.44	มาก
รวม	4.38	0.33	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ตามหลักสัมมนา 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา ด้านปหานปธาน คือ เพียรพยายามที่ละบาป ละอกุศล การละ เลิก อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านภาวนาปธาน คือ เพียรพยายามที่จะกระทำให้กุศลเกิด การกระทำ ด้าน

อนุรักษ์นาปธาน คือ เพียรพยายามรักษากุศล การรักษา และด้านสังวรปธาน คือ เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้นภายในจิตใจ การระวัง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

ระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.39	0.44	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	4.48	0.40	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.52	0.38	มากที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.42	0.41	มาก
รวม	4.45	0.33	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคล สมมติฐานที่ 1 - 5

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	0.686	-	0.493	-	✓
2	อายุ	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	-	1.474	0.221	-	✓
3	การศึกษา	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	-	0.778	0.540	-	✓
4	อาชีพ	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	-	0.424	0.736	-	✓
5	รายได้	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	-	0.991	0.397	-	✓

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ 1 - 5 ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผาอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยใช้หลักสัมมปปธาน 4 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัมมปปธาน 4 ซึ่งประกอบด้วย สังวรปธาน ปหานปธาน ภวนาปธาน และอนุรักษ์นาปธาน

มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะการมีความเพียรพยายามรักษากุศล ความเพียรพยายามที่จะกระทำให้กุศลเกิด และเพียรพยายามที่ละบาปละอกุศล ล้วนเป็นพลังภายในที่ช่วยให้เกิดความมุ่งมั่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การใช้หลักสังวรปธาน และหลักภาวนาปธาน จะเป็นการมุ่งเน้นในการส่งเสริมการป้องกันปัญหายาเสพติด เช่น การตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด และการฝึกสมาธิ เพื่อให้มีสติ รู้เท่าทันอารมณ์และสิ่งยั่วยักที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนการใช้หลักปหานปธาน และหลักอนุรักษนาปธาน จะเป็นการมุ่งเน้นในการส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น การให้ผู้เสพยอมรับ และตั้งใจที่เลิกยาเสพติดด้วยตนเอง และการสร้างเครือข่าย ครอบครัว ชุมชน วัด เพื่อคอยให้กำลังใจและดูแลไม่ให้ผู้ที่เคยยาแล้วกลับไปเสพยาอีก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปกับปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี ระดับประถมศึกษา อาชีพอิสระหรือรับจ้างทั่วไป และมีรายได้ 10,001-20,000 บาท ตามลำดับ ผลการศึกษาระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดฯ ตามหลักสัมมปธาน 4 อยู่ในระดับมาก ด้านปหานปธานอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านภาวนาปธาน ด้านอนุรักษนาปธาน และด้านสังวรปธาน อยู่ในระดับมากตามลำดับ และผลการศึกษาระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดฯ ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมากตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดฯ ตามปัจจัยส่วนบุคคล ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ตามหลักสัมมปธาน 4 โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เห็นได้ว่าประชาชนที่มีส่วนร่วมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนธยา สิทธิเกรียงไกร (2558) พบว่า ประชาชนมีความเห็นต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามนโยบายการป้องกันยาเสพติดตามหลักฆราวาสธรรมในตำบลสวนแตงฯ รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูธรรมธรรัตนะ รตนเทโว (หลวงเทพ) (2564) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การศึกษานักธรรม มีผลให้ความคิดเห็นที่มีบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในอำเภอเมืองฯ ปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา โสภาสุวพันธุ์ (2566) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศและอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดสมศักดิ์ ธนวิโส (ปิตติสิทธิตระกูล) (2560) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์วัดอ้อมน้อยกับสถานีตำรวจภูธรในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในอำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของภิสรินธันญ์ อนุคุต (2566) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน โดยจำแนกตามเพศ รายได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพดล มโนแสง (2565) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่าการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยใช้หลักสัมมัมปชาน 4 เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าวังผา ได้แก่ สังวรปชาน คือ การระวังไม่กระทำบาป สร้างภูมิคุ้มกันและความตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด เพื่อไม่ให้เกิดความคิดที่จะทดลองเสพหรือเข้าไปยุ่งเกี่ยว ปหานปชาน คือ สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดเกิดความเพียรพยายามในการเลิกเสพอย่างเด็ดขาด ฝึกฝนควบคุมตนเองให้ละทิ้งพฤติกรรมเสี่ยง และละ เลิกแหล่งมั่วสุมที่นำไปสู่การเสพซ้ำ

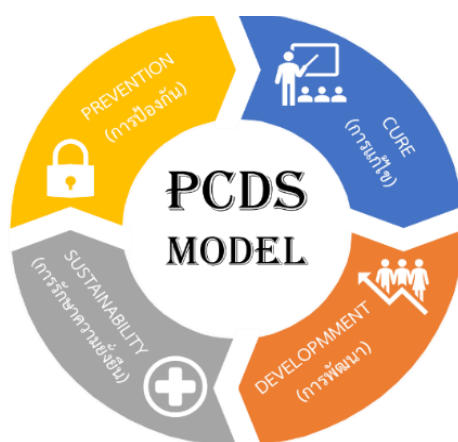

ภาวนาปธาน คือ ส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ โดยการออกกำลังกาย การทำงานอดิเรก การศึกษาเรียนรู้เพื่อสร้างสิ่งดีงามทดแทน การฝึกสติสัมปชัญญะ เพื่อให้เกิดความรู้สึกตัว และระลึกได้ในการเลือกทำแต่สิ่งที่เป็นกุศล และอนุรักษนาปธาน คือ ดูแลและสนับสนุนผู้ เลิกยาเสพติดให้รักษาความดีและมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัย ของพระมหาธนกร กตปุญโญ (ดรกมลกานต์) (2561) พบว่า การใช้หลักธรรมเป็นเครื่องมือ พัฒนาจิตใจเป็นสำคัญ สถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชน โดยการปลูกฝังพฤติกรรมด้านสังคมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการสร้าง บรรยากาศความรักความอบอุ่นให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว ชุมชนด้วยการทำกิจกรรม ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยเหลือหลอมให้เด็กและเยาวชนมีเกราะป้องกันมีพัฒนาการที่ดี มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ และเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีจึงเป็นหน้าที่ของทุกคนต้องช่วยกันดูแล เพื่อช่วยกันพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องชี้ให้เห็นว่า เพื่อนซึ่งมี อิทธิพลมากที่สุด ใคบหากับเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตร สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล วิระ ชันคำ (2567) พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรศึกษาปัจจัยการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ เพื่อที่จะพัฒนาให้ ประชาชนและหน่วยงานราชการในทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น แนวทางหรือ กระบวนการนำนโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไปสู่การปฏิบัติแบบมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ รวมถึงพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนบูรณาการหลัก พุทธธรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และควรมองถึงระเบียบวิธี วิจัยอื่น ๆ ที่สามารถพัฒนารูปแบบการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสมอ แสงสนธิ์ (2559) พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดและแนวทางพัฒนา ได้แก่

1. ส่งเสริมศักยภาพคนใน ชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. สร้างชุมชน ต้นแบบปลอดยาเสพติดแบบมีส่วนร่วม
3. สร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด
5. สร้างภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
6. บูรณาการการจัดการทุกภาคส่วนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
7. พัฒนาศูนย์ เรียนรู้ชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และ
8. พัฒนาระบบสารสนเทศด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากการวิจัยนี้เกิดจากการบูรณาการหลักสัมปธาน 4 ได้แก่ สังวรปธาน การป้องกัน ปหานปธาน การแก้ไข ภาวนาปธาน การพัฒนา อนุรักษนาปธาน การรักษา ร่วมกับแนวคิดการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล นำไปสู่พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำเสนอในรูปแบบองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย “PCDS MODEL” โดยสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าการบูรณาการหลักสัมปธาน 4 เข้ากับกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ทั้งในด้านจิตใจ คุณธรรม ความสามัคคี และการพึ่งพาตนเอง อันนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดความยั่งยืนต่อชุมชนในระยะยาว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

P = Prevention การป้องกัน การสร้างภูมิคุ้มกันและปิดช่องทางไม่ให้ง่ายยั้งเสี่ยงที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติดเกิดขึ้น หรือเข้ามาในชีวิตได้ โดยประชาชนในชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางและเป้าหมายด้วยตนเอง การตัดสินใจร่วมกันระหว่างส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้มาตรการและแผนงานสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญการนำไปปฏิบัติการระวังและป้องกันก่อนเกิดปัญหา

C = Cure การแก้ไข การสร้างความมุ่งมั่นเพื่อที่จะไม่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด ความคิดลบ อารมณ์เป็นพิษ สิ่งแวดล้อมที่เป็นเหตุให้กลับไปเสพยาเสพติด รวมถึงทัศนคติผิด ๆ เกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้ผู้ได้รับการบำบัดมีความเข้มแข็งทางกายและใจมากขึ้น

D = Development การพัฒนา เป็นกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรม พัฒนาจิตใจ และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญงอกงามของพฤติกรรมดีงาม ส่งผลให้เกิดภูมิคุ้มกันทั้งระดับบุคคลและชุมชนลดปัจจัยเสี่ยง และเพิ่มปัจจัยป้องกันเชิงบวก

S = Sustainability การรักษาความยั่งยืน การรักษาความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ กระบวนการที่เน้นการค้ำยันคุณธรรม พฤติกรรมอันดี และโครงสร้างสนับสนุนที่เกิดขึ้นแล้ว ให้มีความคงทนและไม่เสื่อมถอย โดยอาศัยกลไกทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และนโยบาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ควรมีนโยบายเชิงรุกโดยมีโครงการท่าวังผาเข้มแข็งด้วยพลังมีส่วนร่วมร่วมตัดสินใจ โดยเน้นไปที่การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด และการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ โดยมีแนวทางปฏิบัติควรจัดตั้งสภาผู้นำชุมชนพุทธบูรณาการโดยเชิญตัวแทนจากทุกภาคส่วนโดยมีชุมชน วัด โรงเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. เทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ควรมีนโยบายเกี่ยวกับโครงการวิถีพุทธ วิถีไทย ด้านภัยยาเสพติด โดยเน้นไปในด้านการลงมือทำสร้างสิ่งใหม่ และการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อทดแทนพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันด้านตนและพฤติกรรมเชิงบวกให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านกิจกรรมที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมลงมือทำจริง

3. เทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ควรมีนโยบายเชิงการประเมินผลมีเครือข่ายธรรมาภิบาลสานต่อความดี โดยเน้นด้านการรักษาให้คงไว้ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติจะมีการจัดตั้งระบบติดตาม และประเมินผล โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสและประสิทธิภาพของโครงการ และร่วมกันยกย่องเชิดชูครอบครัวหรือชุมชนที่สามารถรักษาพื้นที่สีขาวไว้ได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ควรจัดตั้ง “ศูนย์พุทธบูรณาการป้องกันยาเสพติดตำบลท่าวังผา” ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานหลักกำหนดบทบาทคณะกรรมการ เช่น ฝ่ายป้องกัน ฝ่ายบำบัด ฝ่ายฟื้นฟู ฝ่ายชุมชน ฝ่ายข้อมูลประชุมประจำเดือนเพื่อติดตามปัญหาและรายงานสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

2. เทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ควรอบรมเจ้าหน้าที่เทศบาล ครู อสม. และผู้นำชุมชนด้านสติ สมาธิ และการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจัดทำคู่มือ “พุทธบูรณาการป้องกันยาเสพติด” สำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมพระสงฆ์ให้เข้าร่วมอบรมด้านจิตวิทยาการบำบัดและการให้คำปรึกษา

3. เทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ควรจัดทำฐานข้อมูลผู้เสี่ยง ผู้ใช้ และผู้ผ่านการบำบัด พร้อมสถานะของแต่ละรายจัดทำตัวชี้วัดเชิงปฏิบัติ เช่น จำนวนเยาวชนเข้าร่วมค่ายสติ จำนวนครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ การเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมหลังบำบัด และสรุปผลทุก 6 เดือน นำเสนอต่อผู้บริหารเทศบาลและคณะกรรมการตำบล

4. เทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ควรจัดกิจกรรมทำสมาธิประจำสัปดาห์ที่วัดในพื้นที่ ให้ทุกหมู่บ้านเข้าร่วมจัด “วันธรรมะเยียวยาใจ” ทุกเดือนสำหรับเยาวชน ครอบครัว และผู้ผ่านการบำบัดพัฒนาสถานที่ปฏิบัติธรรมให้เป็นพื้นที่กาย-ใจที่ปลอดภัยและเป็นมิตร

5. เทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ควรจัดทำรายชื่อกลุ่มเสี่ยงจริงในพื้นที่ โดยร่วมมือระหว่างเทศบาล ตำรวจ ผู้นำชุมชนจัดกิจกรรม “เยี่ยมบ้านด้วยหลักเมตตาและสติ” โดยพระสงฆ์และอาสาสมัครจัดอบรมครอบครัว เช่น “ครอบครัวสร้างสติ” “ศีล 5 สร้างภูมิคุ้มกันในบ้าน”

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการเปรียบเทียบพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อื่นหรือหน่วยงานที่มีภารกิจใกล้เคียงกัน เพื่อทดสอบความสอดคล้องของผลการวิจัยในบริบทที่หลากหลาย การศึกษาครั้งต่อไปควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังอำเภออื่นหรือจังหวัดที่มีลักษณะพื้นที่ ภารกิจ และชุมชนแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความเหมาะสมในการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบพุทธบูรณาการในลักษณะการติดตามผลระยะยาว เพื่อประเมินผลกระทบต่อนวัตกรรม ความยั่งยืนของการเลิกใช้ยาเสพติด และการลดโอกาสการกลับไปใช้ซ้ำ

3. ควรศึกษาควรพัฒนานวัตกรรมหรือสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธที่สอดคล้องกับเยาวชนยุคใหม่ เช่น โมดูลเจริญสติ แอปพลิเคชัน หรือหลักสูตรออนไลน์ และทดสอบประสิทธิผลของนวัตกรรมเหล่านี้ต่อการปรับตัวและพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยง

4. การศึกษาเชิงลึกในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์หรือสังเกตพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ เพื่อทำความเข้าใจว่า หลักสัมมัตตปธาน 4 ถูกนำมาปรับใช้ในชีวิตการทำงานอย่างไรในสถานการณ์จริง โดยเฉพาะการใช้ฉันทะและวิมังสาในการตัดสินใจและวางแผนงาน ซึ่งอาจยังขาดการอธิบายอย่างชัดเจนในระดับพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ประเสริฐ เมฆมณี. (2543). *ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ปพิการพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2540). *ภาพรวมของการพัฒนาองค์กรชุมชน: องค์กรชุมชน กลไกเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- บุรฉัตร จันทรแดง. (2560). บทวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในปัจจุบัน. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา*, 4(2), 37-56.
- ศศิวิมล คำเมือง. (2565). นโยบายสาธารณะด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 22(2), 409-420.
- เสมอ แสงสนธิ์. (2559). ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชนโดยชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 22(1), 107-118.
- ณัฐพล วิระขันธ์คำ. (2567). *การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปัญญา โสภาสุพันธ์. (2566). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเฉลิม ธิรปุณโย (ดีเลิศ). (2565). *ศึกษาการพัฒนามนุษย์ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูธรรมธรรัตนะ รตนเทโว (หลวงเทพ). (2564). *บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหาธนกร กตปุญโญ (ดรกมลกานต์). (2561). *พุทธวิธีในการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดสมศักดิ์ ธนวิโส (ปิตินิธิตระกูล). (2560). *การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์วัดอ้อมน้อยกับสถานีตำรวจภูธรในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด ในอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภิสรินันต์ อนุคุต. (2566). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สนธยา สิทธิเกรียงไกร. (2558). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามนโยบายการป้องกันยาเสพติดตามหลักธรรมาภิบาลในตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นพดล มโนแสง. (2565). *การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- งานทะเบียนราษฎรอำเภอท่าวังผา. (2567). *ข้อมูลทะเบียนราษฎรอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน* (อัดสำเนา). น่าน: ที่ว่าการอำเภอท่าวังผา.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- Cohen, J. M. & Uphoff N. T. (1997). *Rural Development participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evolution Rural Development Committee center for International Studies*. New York: Longman.